

принципом дидактики призвели до зміни його форми – з'явилося поняття *інтеграція* [1]. Перше наукове дослідження в СРСР з даної проблеми побачило світ у 1983 р. – «Інтегративні процеси в педагогічній науці та практиці комуністичного виховання та освіти. Збірка наукових праць». З цього часу розпочинається новий етап розвитку інтеграційних процесів в освіті – етап міжпредметної інтеграції.

Отже, розвиток міжпредметної інтеграції навчання, зокрема і в початковій школі, відбувався в декілька етапів, які характеризуються різними формами його реалізації на практиці та особливостями теоретичного осмислення науковцями. Потребує подальшого вивчення етап міжпредметної інтеграції в початковій школі України з 80-х рр. до сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Данилюк А.Я. Теория интеграции образования / А. Я. Данилюк. – Ростов-на-Дону: Изд-во РГПУ, 2004. – 440 с.
2. Савченко О.Я. Основні напрями реформування шкільної освіти // Шлях освіти, 1998. – № 1. – С. 2-6
3. Сьомі обласні педагогічні читання: програма. – Запоріжжя, 1959 р. – С. 18
4. Шевчук М.П. Проблема міжпредметних зв'язків // Початкова школа, 1976. – № 3 (81). – С. 53-58
5. ДАМО, ф. Р-91, оп. 2, спр. 10. Матеріали учительських конференцій (доклади, протоколи) (август 1946 г.), 48 л.
6. ДАМО, ф. Р3999, оп. 1, спр. 72. Інститут удосконалення кваліфікації вчителів Методичні матеріали за 1958-1959 і 1959-1960 н. р.
7. ДАМО, ф. Р3999, оп. 1, спр. 72. Інститут удосконалення кваліфікації вчителів Методичні матеріали за 1958-1959 і 1959-1960 н. р.

Воронцова К.В.

*аспірант кафедри психології і педагогіки,
Київський національний лінгвістичний університет*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

У сучасних умовах стати юристом без набуття якісної фахової підготовки неможливо. Вища юридична освіта формує базові навички, уміння та світоглядні принципи професійної юридичної діяльності. Незважаючи на світову освітню глобалізацію та гармонізацію системи освітніх ступенів у європейському просторі тощо, кожна країна має своєрідні освітні особливості, сформовані національними традиціями та ментальністю. Для прикладу, незалежно від того, що система права Об'єднаного Королівства Великої Британії розбудовувалася на основах і

принципах загального права, яке передбачає застосування правового прецеденту, спільні риси правових систем Англії та Уельсу, Північної Ірландії і Шотландії виявляються лише у галузях комерційного та податкового права. Це знаходить своє відображення у певних елементах змісту та структури підготовки фахівців юридичних спеціальностей [5].

Загально визнано, що вища юридична освіта Великої Британії традиційно зберігає беззаперечне лідерство у світових рейтингах високоякісної освіти. Саме тому виникає глибокий інтерес щодо здійснення порівняльного аналізу окремих елементів підготовки фахівців юридичного спрямування у системах вищої юридичної освіти Великої Британії та України, який допоможе виявити і залучити позитивний іноземний досвід для виправлення існуючих недоліків у вітчизняній підготовці фахівців галузі права.

На відміну від українських традицій з підготовки кваліфікованих юридичних кадрів за освітньо-професійними рівнями «бакалавр» та «магістр», які вміщують і навчальний, і практичний компоненти освітньої програми, система британської вищої юридичної освіти має чіткі критерії розмежування освітніх програм на: навчальну (academic), професійну (vocational) та програму проходження стажування (pupillage, training contract).

До того ж, як у системі підготовки фахівців, так і у професійній юридичній практиці існують чіткі розмежування між професіями юриста-адвоката (barrister), який, як правило, здійснює самостійну юридичну діяльність, зокрема представництво осіб у судах вищої інстанції, і юриста-юрисконсульта (solicitor), який, працює за наймом в юридичних товариствах тощо, забезпечуючи паперову роботу, консультування клієнтів та реалізацію їхніх прав у судах нижчої інстанції. У підготовці таких фахівців є певні особливості.

Загальною умовою набуття обох професій, як правило, є проходження та закінчення навчального курсу, що передбачає складання шести обов'язкових модулів «Основ» (Foundations): зобов'язальне право, включаючи договір, реституцію та цивільно-правовий делікт (Obligations including Contract, Restitution and Tort), кримінальне право (Criminal Law), публічне право, включаючи конституційне право, адміністративне право і права людини (Public Law, including Constitutional Law, Administrative Law and Human Rights), право справедливості і право довірчої власності (Equity and Law of Trusts), право Європейського Союзу (European Union Law) [3]. Такі дисципліни як податкове (Tax Law), сімейне (Family Law), трудове право (Labor Law), право юридичних осіб (Corporations), цивільне (Civil Procedure) та кримінальне (Criminal Procedure) судочинство є виборними дисциплінами, а останні взагалі рідко пропонуються у навчальному процесі [2]. Встановлені вище вимоги сформульовані переважно у трирічних освітніх програмах бакалавра права (LLB), бакалавра гуманітарних наук (BA (hons))

або прирівнюваних до них. Здобувач такої освітньої підготовки може вивчати судочинство, теорію права або зосередитись на законодавчій діяльності у сфері народного господарства, підприємництва чи прав людини [5]. Однак, щоб стати професійним юрисконсультантом чи адвокатом необхідно протягом року пройти професійну програму підготовки для адвокатів – курс професійного навчання адвокатів (Bar Professional Training Course) (BPTC), або для юрисконсультів – курс юридичної практики (Legal Practice Course) (LPS), які у відповідності до професійних потреб і можливостей, суттєво відрізняються за своїм змістом. Крім того перелік навичок, передбачений програмою (BPTC), налічує значну кількість компонентів освітнього процесу. Особливостями цих професійних рівнів є їхнє чітке регулювання окремими незалежними професійними організаціями Юридичною Спільнотою (Law Society) і Органом Адвокатських Стандартів (Bar Standard Board). Після закінчення вказаних професійних програм, випускники, які отримали рівень (BPTC), протягом одного року зобов'язані пройти стажування (pupillage) у палаті адвокатів чи в інших визнаних радою адвокатів організаціях [4], а особи, які закінчили відповідні етапи професійної підготовки (LPS) – укласти угоду на проходження практики (training contract) у визнаних юридичною спільнотою товариствах, під час якого слід скласти курс професійної майстерності (Professional Skills Course) [6].

В Україні також висуваються високі вимоги до кваліфікованого юриста. Окремі з них встановлюються чинними Законами України: «Про нотаріат», «Про судоустрій і статус суддів», «Про прокуратуру» тощо. Функціонування інституту адвокатури визначено у Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон) [1]. Згідно з яким особа може набути статусу адвоката за наявності повної вищої юридичної освіти та стажу роботи у галузі права не менше двох років. Крім того необхідно скласти кваліфікаційний іспит та пройти стажування (окрім випадків, зазначених у Законі). Обов'язковими умовами також є володіння державною мовою і складання присяги адвоката України (п. 1 ст. 6).

Очевидно, щоб набути правового статусу адвоката, як британцям, так і українцям необхідно пройти кілька етапів підготовки кваліфікованого фахівця, зокрема за освітньо-професійними рівнями «бакалавра» (чотирирічний освітній рівень) та «магістра» (одно- дворічний освітньо-професійний рівень). Однак принципова відмінність полягає у тому, що підготовка юристів у Великій Британії здійснюється на освітньо-професійних рівнях вищої юридичної освіти, у результаті чого випускники отримують кваліфікацію адвоката, натомість вітчизняна система вищої юридичної освіти готує переважно загальнопрофільних фахівців у галузі права за спеціальністю «правознавство», який дозволяє займатись юридичною практикою, що більшою мірою відповідає англійському рівню бакалавра (LLB). Крім того суттєвій якості освіти сприяє безпосередня координація стандартів усіх ступенів вищої юридичної освіти професійними

юридичними об'єднаннями, які здійснюють постійний моніторинг у сфері юридичних послуг та встановлюють вимоги щодо необхідних навичок у підготовці майбутнього юриста залежно від суспільних потреб.

Таким чином, слід зазначити, що обидві системи підготовки кваліфікованих юристів висувають однаково високі вимоги до зазначених фахівців. Водночас у ході даного дослідження були виявлені суттєві розбіжності у структурі та змісті освітньо-професійних ступенів, що вказують на різні національні світогляди щодо професійної постаті юриста. Можливо з адаптацією норм нового Закону України «Про вищу освіту» зміниться парадигма ставлення вітчизняної спільноти до змісту освітньо-професійних рівнів «бакалавр права» та «магістр права». Однак за відсутності чітких стандартів, доцільність існування такого ступеневого виду вигляду може повторити нещодавнє фактичне нівелювання на ринку праці значення освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», який, зокрема, враховуючи чотирирічний курс підготовки, на відміну від британського, – не давав можливості проходження кваліфікаційного іспиту для здійснення адвокатської діяльності. Водночас магістерська підготовка більшості українських вищих юридичних навчальних закладів характеризувалась переважно наявністю інноваційної складової, а не певним професійним спрямуванням.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
2. A Joint Statement issued by the Law Society and the General Council of the Bar on the Completion of the Initial or Academic Stage of Training by Obtaining an Undergraduate Degree [Electronic resource]. – 1999. – Available from: <http://www.sra.org.uk/students/academic-stage-joint-statement-bsb-law-society.page>.
3. Andrew Boon, Julian Webb. Legal Education and Training in England and Wales: Back to Future? [Electronic resource] / Andrew Boon, Julian Webb // Journal of Legal Education. – 2008. – Vol. 58, № 1. – P. 79–121 Available from: https://www.academia.edu/172408/Legal_Education_and_Training_in_England_and_Wales_Back_to_the_Future.
4. Bar standards board [Electronic resource]. – Available from: <https://www.barstandardsboard.org.uk/qualifying-as-a-barrister/> – Title from the screen.
5. Law and Legal Studies [Electronic resource]. – Available from: <http://www.educationuk.org/global/articles/uk-law-and-legal-studies-courses/> Title from the screen.
6. Law society [Electronic resource]. – Available from: <http://www.lawsociety.org.uk/law-careers/becoming-a-solicitor/routes-to-qualifying/> – Title from the screen.